

Jonas Užurka. Ne tik 1991-jų Sausio 13-sios naktį prisiminus

Ats. plk. lt, Valstybės gynėjas

Išaušo sausio aštuntosios rytas. Mūsų, Krašto apsaugos departamento (KAD) Vilniaus zonos štabo kabinetuose Jogailos g.10, pilna žmonių. Prirūkyta, geriame arbatą, valgome sumuštinis, įdėmiai klausomės radijo. Dokumentai jau išvežti, stalčiai, spintos tuščios, kas turi kokį ginklą, tikriname.

Gauname žvalgų, postų sargybų pranešimus. Jaučiame, kad atomazga bus greitai. Tik ar kruvina?

Įstaigų, irgi įsikūrusių šiame pastate, žmonės žiūri į mus vieni su gailėsčiu, kiti su baime, tretį užuojaučiančiai atsargiai klausia:

- Vyrai, ar jūs beveik beginkliai nebijote? Juk prieš jus tokia jėga. O jeigu jus užpuls tai kartu ir mus suims?

Ką mes į tai galime atsakyti patys nežinodami kas gali įvykti, kuo visą tai baigsis.

- Visiems tučiuojau vykti į Aukščiausiąją Tarybą, jedinstvenininkai šturmuoja rūmus, - gauname komandą. Paliekame keletą moterų KAD darbuotojų, nedidelę apsaugą ir bėgame į AT rūmus. Aplink minios žmonių, įvairiausi lozungai: „Šalin Lansbergį“, „Deputatai, su jumis visa Lietuva“. Triukšmas, stumdymasis, minia linguoja, siūbuoja. Daužomi centrinių durų langai. Rūmų apsauga atmuša paklaikiusią „darbo liaudį“ vandens čiuurklėmis. Pagaliau pusgirtė „darbo liaudies“ minia nustumiamą. Kaip mat gausėja, renkasi jau ir minios kitaip nusiteikusių žmonių – Lietuvos gynėjų. „Taikus perversmas“ šiandien neįvyko. Metę raudonas vėliavas, jedinstvenininkai išsilaksto.

Rūmuose jau susikaupę nemažai gynėjų. Bendromis jėgomis atlaikėme sovietliaudies puolimą. Viduje buvo ir milicijos OMONo būrys apie dvidešimt žmonių. Jie ginkluoti kaip reikiant, mes daugumoje lazdomis, tik vienas kitas turėjo šiojį tokį ginklą.

Dienai baigiantis KAD vadovybei vadovaujant buvo sudaryti kovinio budėjimo grafikai, išstatyti prie įėjimų į AT ir viduje postai. Aplink rūmus jau rinkosi vis gausesnės minios žmonių. Vakare šie milicininkai, rusiškai keikdamiesi, ar ne tik iškviešti, išbėgo iš rūmų. Mes nedelsiant imamės ruošti gynybai. Sunešėme ką galėjo ginklus, aš nubėgau į namus irgi atsinešiau savo dvivamzdį medžioklinį šautuvą, temdėme langus, nešė smėlio maišus, krovėm ant palangių. Iš lauko aplink AT ir prieigose, vadovaujant prieš metus atkurtos Lietuvos atsargos karininkų sąjungos (LAKS) nariams, kitoms patriotinėms organizacijoms buvo statomos betoninės ir kitokios uztvaros, kliūtys barikados.

Taip ruošiantis gynybai praėjo sausio ir devintoji, ir dešimtoji. Viduje virė gynybinis darbas – minuojamos prieigos, dalijami atgabenami ginklai, sprogmenys, dalijomės kovine patirtimi. Šalimais stovėjo ir visai jauni vaikinai, ir žilagalviai buvę tremtiniai, ir uostę paraką, „afganai“. Išsidalinome dujokaukes, miegojome kabinetuose. Mūsų Vilniaus zonos būrys įsikūrė AT bibliotekoje. Kai kas atsinešė miegmaišius. Valgėme valgyklose – rūmuose jos buvo dvi. Deputatams buvo nepatogu dirbti, tačiau jie jautėsi daug saugiau ir drąsiau. Rūmų požemiuose savanoris R. Kazėnas įrengė tirą – šaudyklą, remontavo, surinkinėjo ginklus. Karo medikas ats. plk. A. Vaitkaitis su gydytojais rengė lauko ligoninę. Tik deputatas M. Stakvilevičius niurzgėjo:

- AT pavertė arklide, prisigrūdę prirūkė, net pavalgyti ramiai negalima.

O visą tą laiką vėlais vakarais Č. Juršėnas su mumis, AT gynėjais, ne vieną partiją šachmatų sužaidė, šmaikščiai atsikirsdavo į įvairias replikas, bendravo.

„Jedinstveninkai“, pralaimėję mūsų dėl AT apgulties ir šturmo, vėl iš visų pakampių rinkosi. Tik šį kartą jau prie Mažvydo bibliotekos. Neramios žinios ir iš Šiaulių, ir iš Klaipėdos, ir Vilniaus kas valandą pasiekdavo mūsų ausis: Lietuvos avialinijos“ paralyžiavo darbą... siunčiamos gaisrinės mašinos šturmuoti AT... šalina iš darbo Lietuvai palankius žmones... suaktyvino veiklą V. Lazutkos SSKP.... sąjunginio pavaldumo žmonės nepripažįsta Lietuvos įstatymų, ruošiasi mitingams ir streikams... Burokevičiaus „antroji valdžia“ atvirai kyla prieš teisėtą Lietuvos valdžią...

Naujienos perduodamos iš lūpų į lūpas. Sklaido įvairiausi gandai, kad sovietinė armija Šiaurės miestelyje sustiprinta desantininkais, kad ji nebeklauso M. Gorbačiovo, kad puls AT, kad atsiunčiama smogikų „Alfa“ grupė.

...Sausio vienuoliktoji. Suaktyvėja sovietinės armijos technikos judėjimas Vilniuje. Tūkstančiai žmonių dar drąsiau apsupa AT. O tuo metu Lietuva jau blokuojama ir iš išorės. Sovietinės dezinformacijos priemonės skleidžia pasauliui melą, blokuojamas radijo ryšys, televizija. Šturmuojami Spaudos rūmai, Krašto apsaugos departamentas, sumušami ir suimami keli darbuotojai, užimta telefono – telegrafo stotis. Dabar aišku – beliko Vyriausybė ir AT.

Dar aiškiau supratome, kad be kraujo tai jau tikrai neapseisime. Tik kokia kraujo kaina kainuos laisvė? Dar rimčiau ruošėmės, prisiekėme. Kas spėjo ir norėjo atlikti išpažintį. Iš rūmų pasitraukė ne vienas neištveręs įtampos. Nesmerkėme. Tikslinome postams užduotis. Aš vykdžiau Vilniaus zonos gynėjų štabo viršininko pareigas. Bendravau su savo bendražygiais „afganais“, kurių visas būrys buvo kuo ryžtingiausiai nusiteikęs ginti dabar jau tikrąją savo Tėvynę.

...Sausio tryliktoji. Apie rūmus tūkstančiai žmonių iš visos Lietuvos. Dega laužai. Vyrai ir toliau iš lauko tvirtina AT prieigas. Smižinėja ir įtartini tipai, ne vieną mūsų sargybiniai sulaikė. Likome užbarikaduoti, atskirti nuo viso pasaulio – Pilėnų gynėjai ir tiek. Šiaurės miestelyje ginkluojasi persirengdami „jedinstveninkai“, ruošiamą kovinę techniką ir ginkluotė puolimui, vyksta Gynybos tarybos pasitarimas, posėdžiauja ir Lietuvos komunistinis CK su „nacionaliniu gelbėjimo komitetu“. Lietuvos AT ir Vyriausybė priima nutarimus dėl priemonių Lietuvos Respublikai ginti, kreipiasi į pasaulį. Visi laukiame puolimo. Aš paskambinau į namus. O ir kiti atsiveikina su savaisiais, telefonai užimti. Pasiėmiau šautuvą, stoju prie lango priešais posėdžių salę. Deputatai eina prie mikrofono, kalbasi su tūkstančiais AT gynėjų. Žmonių minios, dega laužai...

Staiga pasigirsta man labai gerai pažįstamų motorų riaumojimas. Mūsų pusėn rieda šarvuočiai, tankai, sunkvežimiai. Prašliaužia plieninė gyvatė per tiltą, plienų žvanga palei Nerį link AT. Laikas ne tik man sustoja. Tankai, pakeltais vamzdžiais, prašliaužia pro rūmus, ropoja link televizijos bokšto. Apie vidurnaktį rūmai sudrebą nuo pabūklų šūvių prie televizijos bokšto. Garsai man tūkstančius kartų girdėti, šį kartą sudrebina širdį. Šūviai nutyla. Televizija kolaborantų kruvinuose naguose. Kiek laiko tai trunka? Laikas neegzistuoja. Štai

nuo kalno šarvuočiai su tankais rieda žemyn link AT. Negi dabar mūsų eilė. V. Landsbergis reikalauja žmones trauktis nuo AT. Žmonės galingai atsako: „Ne“, ir dar tvirčiau, dar ryžtingiau juosia AT savo kūnais ir rankomis. Kas laimės dvikovą – plienas ar dvasia? Po vidurnakčio tankai rieda nuo Tauro kalno, gėdingai pasuka link Šiaurės miestelio, sulenda už vartų...

... Išaušo ilgai lauktas kitos dienos rytas. Leningradas, Maskva, Londonas reikalauja nutraukti žudynes Vilniuje. Tik SSRS prezidentas M. Gorbačiovas neatsako į Lietuvos vadovų skambučius, ramiai Kremliuje „miega"... Minske, pailsėjusi per Vilniuje surengtą puolimą šią kruviną naktį, pagaliau atvyksta Federacijos Tarybos delegacija, savo akimis mato ir įsitikina didvyriškai besiginančią Lietuvą. Pasaulis stebi Dovydo kovą su Galijotu.

Nutilo tankų žlegėjimas Vilniaus gatvėmis. B. Jelcinas tramdo kruvinus sovietinius kareivas, pučistus ir kolaborantus. Mūsų širdyse Gedulas. Lydime Sausio naktį žuvusiųjų į Antakalnio kapines. Kolaborantai ir toliau rezga pinkles... Baigiasi sausis. Rūmų gynėjai būriai išeina iš AT rūmų. Nors ir okupantams kruvina jėga okupavus televiziją bei dar kai kuriuos pastatus, mes vis tik, kaip ir visa mūsų Tauta, išiname nugalėtojais. Išeinu ir aš, grįžtu į įprastą tarnybos vietą. Ir vėl dar energingiau skubame atkurti Lietuvos gynybinę sistemą...

Tūlas dabar pasakytų, kad šitaip buvome tik pagąsdinti, kad nieko rimta prieš mus, prieš mūsų Tautą, Nepriklausomybę nebuvo ruošama.. Todėl drįstu priminti faktais, kad buvo ruošiamasi kuo rimčiausiai smaugti mūsų Laisvę, tačiau mūsų Tautos Ryžtas, Valia nugalėjo plieną. Galijotas mus ruošėsi labai rimtai užsmaugti, telkdamas visas jėgas, kūrė kruviną Maskvos scenarijų pagal šiuos veiksmus: SSRS KGB svarsto Lietuvos kompartijos CK sekretoriaus Burokevičiaus prašymą įrašyti į jų įskaitą karinių dalinių komunistus; pasiūsti į Lietuvą greito reagavimo dalinius; siūloma įsteigti „socializmo gelbėjimo komitetą“; išleidžiamas dekretas dėl SSRS karinių dalinių panaudojimo vaikinių šaukimui į SSRS armiją Lietuvos teritorijoje; reikalaujama įvesti prezidentinį valdymą nepaklusniose respublikose; įstatymiškai atrišamos kariškiams rankos jėga imti televizijas ir kitas masinės informavimo priemones; išleidžiamas įsakymas dėl bendro milicijos ir armijos patruliavimo miestuose. Ir dedamas taškas pasirengimui numatomiems būsimiems kruviniams veiksams – įsakoma įvesti desantininkus į Pabaltijo respublikas.

Šitaip Kremlius priėmė sprendimą panaudoti sovietinę armiją valstybiniam perversmui Vilniuje, šiuos planus ir kruvinus scenarijus patvirtino dar iki sausio aštuntosios. Tačiau visus šiuos planus istoriškai galinga, dvasiškai išdidi mūsų Tauta ne plienu ir ne durtuvais, ne brutalia jėga o savo, visų MŪSŲ geležine valia paleido vėjais...

Ši Laisvės Pergalė yra visos mūsų Tautos pasiaukojantis nuopelnas. Tačiau dar ilgai ir aršiai priešinos (priešinasi) kolaborantai...

...Po 1991 m. kruvinųjų Sausio įvykių bei net ir po nepavykusio pučistų perversmo, tiesioginei agresijai atslūgus, vis dar labai sunku buvo dirbti su kolaborantine Rytų Lietuvos, kaip tada vadinome, Vilnijos valdžia. Juk Vilniaus, Šalčininkų rajonų valdžia vis dar pripažino tik SSRS įstatymus, o atmosferą ir aistras kaitino „Sovietskaja Litva“, „Pravda“, „Krasnaja zvezda“ laikraščiai bei „kaspervizija“. Tuomet aš dirbau LR Krašto apsaugos departamente (KAD), buvau Vilniaus apskrities KAD štabo viršininkas, todėl mano atmintyje dar neišblėsę tų metų įvykiai, prisimenu mūsų pastangas atkuriant Lietuvos kariuomenę vykdant sausio mėn. išleistą Vyriausybės nutarimą dėl ir Vilnijos krašto naujokų registravimo ir būsimo šaukimo į Krašto apsaugą.

...Nepaisant mano įspėjimo, Vilniaus rajono apylinkės ir įstaigos mums duomenų neteikė. Teko apvažiuoti visas apylinkes pačiam, susitikau akis į akį su viršaičiais, apylinkių darbuotojais, atsakingais už karinės prievolės darbą. Jau beveik metai esant nepriklausomai Lietuvos valstybei, bet mūsų teritorijoje dar gausu savivaliaujančios sovietinės kariuomenės, daug įstaigų, pastatų, pramonės, susisiekimo objektų kolaborantų rankose, daug įstaigų vadovų dar vadovaujasi SSRS įstatymais, su viltimi vis dar žiūri į Rytus.

Važiuoju į visas apylinkes. Visos tautos plebiscito išvakarėse – kovo pradžioje – pamatysiu, kaip referendumui ruošiamasi konkrečiose vietose, kokios nuotaikos. Kelionę suderinau su Sąjūdžio Vilniaus rajono taryba. Aplankau vieną po kitos visas Vilniaus rajono apylinkes: Medininkai, Sudervė, Grigaičiai, Lavoriškės, Nemenčinė, Dūkštas, Riešė, Paberžė, Vaidotai... visas dvidešimt keturias. Įspūdis slogus. Daugumos, ypač tolimesnių kaimų apylinkių vaizdai sako, kad čia valdžia ne jų, o kolūkių, tarybinių ūkių „vadovų“ rankose. Apylinkės kaip posūniai: skurdūs pastatai, blogos buitinės sąlygos – trūksta pinigų. Kolūkių vadovai sušelpia, jeigu viršaičiai šoka pagal jų muziką. Beveik visur tenka bendrauti rusų, vietinių „tuteišių“-lenkų kalba. Dauguma viršaičių ir jų darbuotojų lietuviškai kalba silpnai arba visai nekalba.

- Kodėl neteikiate duomenų Lietuvos Krašto apsaugai, nevykdote 1990 m. rugpjūčio 6 dienos Vyriausybės potvarkio Nr. 199 dėl karo prievolinkų apskaitos? – klausiu kiekvieno viršaičio.

- Tokių nurodymų nežinau. Rajono valdytojas Klimašauskas uždraudė be jo nurodymų teikti Krašto apsaugai duomenis, - visi kaip vienas atsako viršaičiai.

- Kur karo prievolinkų įskaitos kortelės? – klausiu.

- Iš mūsų sovietiniai kariniai komisariatai atėmė visą anksčiau turėtą dokumentaciją, dabar reikia iš naujo sąrašus daryti, tai - didelis darbas, - teisinasi.

Sužinojau, kad dauguma viršaičių patys savo valia visą dokumentaciją nuvežė į sovietinius karinius komisariatatus, niekas net nebandė pristatyti mums. Ir tai įrodo jų politinį apsisprendimą, liokajišką tarnavimą sovietams. Bet ką čia aiškintis, kai ne vienas viršaitis, kaip Bukel, Sinickij, Petkevič, Petrukanec, Borusevič, priešiška nusiteikę nepriklausomybei, su jais galima kalbėtis tik įstatymų kalba. Priremti tiesaus klausimo „Tai ar vykdysite Lietuvos Respublikos įstatymus?“, pažadėjo vykdyti, aišku, be rajono valdytojo žinios.

Nelengva buvo bendradarbiauti net iki rugpjūčio pučo. Mat taip rajono valdytojas K. Klimašauskas, gavęs Vyriausybės potvarkį, mano įsakymą tvarkyti karo prievolinkus, šiuos dokumentus nuo apylinkių įstaigų nuslėpė. Ir tik pasikalbėjus su juo, su švietimo skyriaus vedėju S. Akanovičiumi, kuris irgi iki paskutiniųjų išsisukinėjo, priešinosi, draudė švietimo sferos vadovams bendradarbiauti su mumis, pagaliau buvo priverstas vykdyti LR įstatymus. Apie jų priešišką veiklą medžiagą pateikiu prokuratūrai.

Su Vilniaus rajonu sunku buvo dirbti, pajudinti iš mirties taško. Juk tokie duomenys, kad apie 93 proc. Vilniaus jaunuolių tarnauja sovietinėje armijoje, daug ką sako. LR įstatymų nevykdymas prasideda nuo rajono vadovybės. Dar ne kartą man teko ir žodžiu, ir raštu kreiptis į rajono valdžią, gerai pažįstamus K. Klimašauską, A. Brodovskį, S. Akanovičių – konkretaus atsakymo nebuvo: arba tylėjimas, arba išsisukinėjimai... Štai Bukiškių žemės ūkio mokyklos direktorius Grigaravičius net teikė savo auklėtinių charakteristikas rusų kalba, Rukainių apylinkės viršaitis – pažymas apie šeimos sudėtį, nešiojo sovietinio pavyzdžio šaukimus į sovietinę armiją po namus. Tą patį darė Nemenčinės meras M. Borusevič, viršaitis Gerulskis. Maišiagalos apylinkės viršaitis S. Jaglinskij ant šaukimų lipdė sufabrikuotus sovietinius spaudus, teikė ne tik naujokų, bet ir mobilizacinius duomenis sovietinėms įstaigoms. Ypač aktyviai sovietams talkino ir mūsų įstatymams nepakluso Petrukanec iš Nemenčinės, Drozd, Bogomolnikov iš Bukiškių, Borusevič, Sigūnienė iš Paberžės, Drevnickij iš Rudaminos – tai šių apylinkių vadovai atsakingi už karo prievolės darbą. Iš Vilniaus rajono šį pavasarį apie trys šimtai jaunuolių buvo išsiųsti į sovietinę armiją, apie dešimt užverbuoti į sovietines karo mokyklas.

Kalbėjau apie šias problemas Sąjūdžio trečiojoje konferencijoje, petys į petį dirbome su jo vadovais B. Raila, A. Venslavičiumi. Mūsų tikslas buvo bendras – tautinti šį nutautintą Lietuvos kraštą, priversti vadovus vykdyti Lietuvos Respublikos įstatymus. Tai buvo ilgas darbas, daug padėjo naujas rajono laikraštis „Vilnia“, kuris leidžiamas lietuvių, rusų, lenkų kalbomis S. Daubaraitės, V. Telyčeno pastangomis. Ir policija ėmė keltis iš sąstingio, nors labai vangiai. Aktyviau pradėjo dirbti prokuratūra Aliukonienės judinama. Tik šių pastangų dėka griuvo priešiška nusistačiusi „raudona“ rajono valdžia šiame jėdinstvenininkų bei kolaborantų draustinyje.“

...Štai taip prisimenu ir šiandien apie pirmuosius atkuriamos Lietuvos Nepriklausomybės metus Vilniaus rajone. Tačiau šiandien kykla logiškas klausimas, ar iš tiesų sugriuvo priešiška Lietuvai nusiteikęs raudonasis kolaborantų draustinis Vilniaus, Šalčininkų ir ne tik rajonuose? Mano giliu įsitikinimu būtina kalbėti ne apie tautinius santykius ir problemas, o teisėsaugos struktūroms ryžtingai išnaikinti lyg šiol nebaudžiamai akiplėšiškai veikiančius, nuo Nepriklausomybės atkūrimo mūsų tautos kūne įsišaknijusius, kolaborantų lizdus.

Mes, mūsų kariuomenė niekad nepuolė kaimyninės Lenkijos žemių kaip kad Lietuvoje gyvenančių jų tautiečių. Priešingai. Mūsų atminty dar gyvi 1919 metų įvykiai kuomet, dar vos tik mums išvijus bolševikus, bermontininkus, atgimstančią Lietuvą iš pasalų žiauriai plėšo, okupuoja generolo L. Želigovskio vadovaujama Lenkijos kariuomenė. Atlėšia mūsų tautos brangiausią simbolį, mūsų širdį – istorinę sostinę Vilnių, apgyvendina netgi ir kriminaliniais nusikaltėliais atvežtais iš didžiosios Lenkijos. Įdomu iš kokių šaknų, ar ne tik iš minėtos socialinės terpės, turėtų kildinti save „lenkų istorinių žemių“ puoselėtojas V. Tomaševskis jeigu taip uoliai tapatina save su tais istoriniais įvykiais? O ir 1939-ais liejantis lenkų žemėse kraujui, Lietuva ir Berlyno, ir Maskvos kurstoma, ne puola keršyti draskomos kaimynės Lenkijos, bet ir vėl, kaip ir giliais istoriniais laikais, ištiesia jai brolišką ranką, gelbsti kaip įmanydama lenkus. Apie tai byloja archyviniai faktai (dokumentų kalba netaisyta): „1939-09-20, Alytaus bare lenkai, bėgdami nuo vokiečių, prašosi priimami į Lietuvą apie 30 karininkų, 400 kareivių ir generolas, du kunigai, daug inteligentų. Visi bėga nuo Gardino, Suvalkų, Augustavo. Praneša plk. Kiršinas“. „Nuo 09-19 iki 09-20 17 val. Ukmergėje internuota: karininkų-528, kareivių-1600, pabūklų-5, arklių - 130, autobusų - 33, kulkosvaidžių - 30...Incidentų su internuotais lenkų kariais nebuvo. Praneša plk. Žilyš“. „Merkinėje visa 2-ji lenkų pėstininkų divizija veržiasi į Lietuvą pagalbos prašyti“... ir t. t.

Lietuva, mūsų tauta, rizikuodama savo valstybe, sudėtingiausiomis karo sąlygomis, grasinant ir Hitleriui, ir Stalinui, priglaudė bei visokeriopa rūpinosi 13 500 lenkų karių, kurie buvo apgyvendinti Birštone, Kulautuvoje, Palangoje, Ukmergėje.

Ir kaip gi mūsų tautai atsidėkojo, atsidėkoja, kaip gi ir šiandien elgiasi mūsų žemėse gyvenantys kai kurie veikėjai savo tautiečių lenkų vardu? Tekalba faktai. 1990 m. kovo 11 visų partijų, tautybių Lietuvos AT deputatai balsuoja už Lietuvos Nepriklausomybę, Nepriklausomybės paskelbimui susilaikydami nepritaria lenkų tautybės atstovai. Kuo toliau tuo dar skaudžiau. Lietuvai kruvinaisiais 1991-ais sovietiniai jėdinstveninkai ranka rankon su lenkų autonomininkais drasko Vilniaus kraštą. O ir pirmą mūsų kraują pralieja Medininkuose omonininkai, kurių vadas buvo Česlov Mlynik. Ir vairuotojas UAZ-469 vežęs žudikus irgi buvo jo žemietis kaip kad ir omonininkas Vladislav Pužaj. Vos tik išdžiūvus Medininkų kraujui, taikiu, ramiu metu ir vėl nuaidėjo viename ramiame Vilniaus krašto kaimelyje šūviai, buvo nužudyti nekalti lietuviai. Ir šio žudiko pavardė ar ne lenkiška? O lenkų akcijos (partijos) atstovas Tomaševskis, net euro parlamentarus Vilniun sukvietęs, į šuns dienas kloja mūsų Lietuvą, mūsų tautą šmeiždamas.

Šiam uoliam katalikui primenu Evangeliją pagal Joną, kad: „Kalbėdamas melą, jis kalba tai, kas jam sava, nes jis melgias“. Ir dar tenka priminti, kad pripažintas pasaulio dvasinis autoritetas Šventasis Tėvas popiežius Jonas Paulius II, 1993 rugsėjo 4 dieną, vos tik išlipęs iš lėktuvo Vilniaus aerouoste, kuo pagarbiausiai pirmučiausiai pabučiavo mūsų žemę ir tarė: „Nepaprastai jaudindamasis ką tik pabučiavau Lietuvos žemę... Trokšte troškau aplankyti ypač man brangią jūsų žemę. Ši jūsų žemė yra brangi visai krikščioniškajai tautai. Lietuva – yra visų žmogiškų ir visuomeninių laisvių pagrindas. Lietuva gali eiti vienybės atkūrimo keliu. Ženkite šiuo keliu, brangieji Broliai ir Seserys“. Ir dar priminsiu šv. Tėvo žodžius tartus atskirai dar ir Lietuvos lenkams šv. Dvasios bažnyčioje 1993-09-05: „Brangūs Broliai ir Seserys, Vilniui suteiktas ypatingas pašaukimas dialogui ir broliškai santarvei... Sakramentai abiem kalbomis, lenkai ir lietuviai kviečiami bendradarbiauti, o svarbiausia suprasti vienas kitą, kad tvirtėtų ta pati viltis ir meilė. Rytojaus Lietuva ir Lenkija harmoningai augs, jei jūs iš Evangelijos semsitės šviesos ir išminties“. Atsisveikindamas su žuvusiomis už Lietuvos laisvę aukomis, šv. Tėvas Antakalnio kapinėse prie 1991 m. Nepriklausomybės kankinių kapų 1993-09-05 meldėsi: „Štai anie kryžiai primena kritusius kovos lauke karius, krauju aplaisčiusius žemę...“

Ar Tomaševskis su savo parankiniais, su visa savo partine akcija atsiverčia pageltusius, savo tautiečių - bendraminčių rankomis sukruvintus istorijos puslapių dokumentus, ar nueina pasimelsti tenai kur meldėsi šv. Tėvas J. Paulius II? Ar gal jam (jiems) mieliau aplankyti kryžius su užrašu lenkiškais rašmenimis - Želigovskij, Mlynik... ir, aktyviai pataikaujant Kremlui, kurti ir skleisti mūsų valstybę, tautą, mūsų kariuomenę žeminančius šmeižikiškus pramanus.